

Asia: VN/23602/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi nuorisolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan järjestöjä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 17 ja 18 §; asetuksen 5 ja 6 §)

Järjestöjen toiminnan merkityksen, vaikuttavuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden arviointi järjestöjen toimintaa arvioitaessa on tärkeää laadukkaana nuorisotyön varmistamiseksi. On kuitenkin varmistettava, että järjestöillä on käytössä riittävän laadukkaat mittarit toimintansa tuloksien ja vaikutuksien osoittamiseen. Nuorisotyön vaikuttavuuden mittaaminen on haasteellista ja sitä tulisi kehittää valtakunnallisessa yhteistyössä nuorisoalan eri toimijoiden kesken. Yksittäisten järjestöjen resurssit ja osaaminen vaikuttavuuden mittaamiseen liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi ovat rajalliset. Yhteiset mittarit tuottaisivat myös arvokasta yhteismitallisuutta järjestöjen välillä. Yhteisten mittareiden kerryttämä tietovaranto tuottaisi hallinnon tarpeiden lisäksi myös arvokasta aineistoa nuorisotyön tutkimus- ja kehittämistyöhön.

Lisäksi erityisesti nuorten osallisuuden arviointi vaatii selkeiden ja yhteisten mittareiden kehittämistä järjestötoimijoiden käyttöön. Nyt on esitetty, että ”järjestön osallisuuden edistämisen arvioinnissa otetaan huomioon, miten nuoret voivat vaikuttaa järjestön toimintaan, sekä millaista yhteiskunnassa hyödynnettävää osaamista nuoret saavat järjestössä toimiessaan”. Järjestöjen toiminta pohjaa vapaan kansalaistoiminnan ideologiaan. Tulee olla varovainen, ettei tätä nuorten osallisuutta edistävää toimintaa sidota toteuttamaan vain ja ainoastaan yhteiskunnan määrittämien hyödyllisten toimintojen oppimiseen. On varottava, ettei tämän kaltainen osallisuuden arviointi estä nuorten osallisuutta määrittää itselleen tärkeitä tavoitteita järjestötoiminnassa. Lisäksi nuorten osallisuutta mitattaessa olisi syytä painottaa nuorten osallisuutta myös itse arviointiin. Nuorten järjestötoiminnalle itse antamien merkitysten systemaattinen kerääminen on nuorisoalalla yksi merkittävimmistä keinoista tehdä näkyväksi toiminnan vaikutuksia.

2. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan osaamiskeskuksia (OSKE) koskeviin esitysluonnoksiin (lain 19 §; asetuksen 7 ja 8 §)

On tärkeää, että osaamiskeskuksen toimintaa arvioitaessa kiinnitetään huomiota osaamiskeskuksen toiminnan laatua ja määrää mittaaviin tunnuslukuihin. On kuitenkin kiinnitettävä erityistä huomiota,

millä mittareilla osaamiskeskuksen laatu on mahdollista osoittaa. Tunnuslukujen tulee olla läpinäkyviä ja ne on syytä määrittellä ministeriön ja osaamiskeskuksen yhteistyössä. On varottava tilannetta, jossa puutteelliset tunnusluvut määrittävät osaamiskeskuksen toimintaa enemmän kuin varsinainen tehty työ.

Onnistuneita tunnuslukuja on mahdotonta määrittää, jos osaamiskeskuksen tavoitteet eivät ole tarpeeksi selkeästi määriteltä. On hyvä, että jatkossa jo osaamiskeskuksen valtionapukelpoisuutta harkittaessa, on osaamiskeskuksen täytynyt pystyä määrittelemään suunnitelmansa vastaavuutta valtakunnallisen nuorisotyön- ja politiikan osaamiskeskuspainopisteisiin.

Osaamiskeskuksille onkin pyrittävä määrittämään tavoitteet, joiden yhteys valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaan on selkeä. Liian laveat tavoitteet johtavat haasteisiin toiminnan tuloksellisuuden arvioinnissa. Selkeä tavoitteiden asettelu voisi myös nopeuttaa isojen konsortioiden yhteisen ymmärryksen rakentumista aina uuden osaamiskeskuskauden alussa. Toisaalta tavoitteisiin on hyvä jättää sen verran väljyyttä, että ne mahdollistavat kentän tarpeisiin reagoimisen. Tavoitteiden tulee olla myös riittävän kunnianhimoisia suhteessa neljän vuoden toteutusajkaan, jotta Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman tavoitteita saadaan edistettyä.

3. Lausunto nuorisokeskuksia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 20 §; asetuksen 9 ja 10 §)

-

4. Lausunto muita säännöksiä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 23, 24, 26 ja 27 §; asetuksen 1 §)

-

5. Lausunto Harrastamisen Suomen mallia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 12 a ja 21 a §)

Harrastamisen Suomen mallin lisääminen osaksi Nuorisolakia on kannatettavaa. On hienoa, että nuorten kuulemisen laajuutta ja laatua sekä kuulemisessa saadun tiedon hyödyntämistä harrastusten valinnassa painotetaan arvioinnissa. Nuorten osallisuuden huomioimista myös itse harrastustoiminnassa olisi tärkeää painottaa arvioinnissa.

6. Lausunnonantajan yleiskommentit tai huomiot/ehdotukset koskien lain muita säännöksiä

-

Haapala Anu
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Poikolainen Jaana

Nuorisoalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenia - Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu/ TKI-yksikkö